

Əlimusayev Emin Nazim oğlu,

Bakı Dövlət Universitetinin Hüquq fakültəsinin Əmək və ekologiya hüququ kafedrasının doktorantı

E-mail: eminalimusayev@gmail.com

UOT 349.6

DOI: <https://doi.org/10.30546/2218-9130.001.2025.1227>

DAYANIQLI İNKİŞAF VƏ YAŞIL SATINALMALAR: QANUNVERİCİLİYİN TƏKMİLLƏŞDİRİLMƏSİ PERSPEKTİVLƏRİ

Açar sözlər: ekologiya, dayanıqlı inkişaf, yaşıl satınalmalar, dövlət satınalmaları, qanunvericilik, normayaratma.

Ключевые слова: экология, устойчивое развитие, зелёные закупки, государственные закупки, законодательство, законотворчество.

Keywords: environment, sustainable development, green procurement, public procurement, legislation, lawmaking.

Giriş. Gələcək nəsilləri təhlükə altına atmadan bugünün ehtiyaclarının ödənilməsi üçün dayanıqlı inkişaf şərtlərinin qanunvericilikdə təsbit edilməsi zəruridir. Məhz bu yolla iqtisadi inkişaf zamanı ətraf mühitə zərər vurulmamasını, resurslardan səmərəli istifadəni təşviq etmək, təbiətin həddən artıq çirklənməsinin qarşısını almaq və iqlim dəyişmələrinə qarşı mübarizə aparmaq mümkündür. Bu səbəbdən dayanıqlılıq şərtlərinin iqtisadi fəaliyyətə inteqrasiya edilməsi yaşıl dünyanın qorunması üçün böyük əhəmiyyət daşıyır.

Son dövrlər ölkəmizdə keçirilən islahatlara nəzər yetirdikdə, bir çox hallarda, bu islahatla-

rın ölkənin dayanıqlı inkişafının təmin edilməsi, bərpa olunan enerji mənbələrindən istifadənin təkmilləşdirilməsi, ətraf mühitin qorunması və digər zəruri ekoloji maraqlara hesablandığını müşahidə etmək mümkündür. Bütün bunlar isə Azərbaycan Respublikası Prezidentinin 2021-ci il 2 fevral 2469 nömrəli Sərəncamı ilə təsdiq edilmiş “Azərbaycan 2030: sosial-iqtisadi inkişafa dair Milli Prioritetlər”də təsbit edilmiş 5 əsas prioritetdən biri olan “təmiz ətraf mühit və “yaşıl artım” ölkəsi” prioritetinin təzahürüdür. Bu baxımdan ətraf mühitin mühafizəsinin təmin edilməsi, resurslardan səmərəli istifadə edilməsi, çirklənmələrin qarşısının alınması, iqlim dəyişikliklərinə qarşı mübarizə fonunda iqtisadi fəaliyyət zamanı dayanıqlılıq şərtlərinin qanunvericiliyə əlavə edilməsi labüddür.

Dövlətin iqtisadi inkişafının əsasında duran faktorlardan biri maliyyə vəsaitlərinin effektiv xərclənməsinin təmin edilməsidir. Bu zaman əsas tənzimləmə vasitələrindən biri qismində isə dövlət satınalmaları haqqında qanunvericilik çıxış edir. Belə ki, dövlət satınalmaları dövlət maliyyə vəsaiti hesabına özəl sektordan ehtiyac duyulan malların, işlərin və ya xidmətlərin alınmasını təmin etməklə iqtisadiyyatın tənzimlənməsində mühüm yer tutur. Hazırda milli iqtisadiyyatı təşkil edən bazarlarda dövlət satınal-

malarının rolu böyükdür. Belə ki, təkcə 2023-cü il ərzində dövlət satınalmalarına xərclənmiş vəsaitin həcmi 7.5 milyard manatdan çox olmuşdur [1]. Dünya təcrübəsində isə hər il dövlət satınalmalarına xərclənən vəsaitin həcmi 11 trilyon dollar olduğu qiymətləndirilir [7, s. 10]. Məhz ölkəmizdə dövlət satınalmalarına xərclənən vəsaitin çox olması, bu vəsaiti ekoloji cəhətdən təmiz olan məhsulların alınmasına yönəltməklə ekoloji təmiz məhsullar üçün bazarın genişləndirilməsində və beləliklə özəl sektorda sahibkarların ekoloji təmiz məhsullar istehsal etməkdə marağının artırılmasında dövlət satınalmalarının böyük potensialının göstəricisidir.

Dünya təcrübəsində uzun illər boyu ən yaygın yanaşma tenderlərdə ən aşağı qiymət təkliflərinin qalib seçilməsi olmuş və meyarlar da bu əsasda formalaşmışdır. Hazırda ölkəmizdə də qanunvericiliyin tələblərinə əsasən satınalma metodundan asılı olaraq ən aşağı qiymət təklifi və ya ən səmərəli qiymət təklifi qalib seçilir. Lakin son illərdə dünya təcrübəsində ətraf mühitin qorunmasının ön plana çıxması və ekoloji savadlılığın artması ilə **yaşıl satınalmalar** böyük aktualıq qazanmışdır. Artıq bir neçə on illikdən çoxdur ki, dövlətlər dayanıqlılıq şərtlərini dövlət satınalmalarına inteqrasiya etmiş, ekoloji cəhətdən təmiz olan məhsulların etikətlənməsinə başlamışlar. Dayanıqlılıq şərtlərinin dövlət satınalmalarına inteqrasiya edilməsi xərclərin artması ilə bağlı risklər doğursa da, uzunmüddətli planda iqtisadi baxımdan səmərəliliyi də bir çox hallarda özünü doğrultmuşdur [8, s. 66-69].

Ölkəmizdə isə 2023-cü il 14 iyul tarixində “Dövlət satınalmaları haqqında” yeni Qanun qəbul edilmiş və 2024-cü ilin 1 yanvar tarixindən qüvvəyə minmişdir. Yeni Qanun bir sıra təkmil anlayışların (məsələn, çərçivə sazişi) qanunvericiliyə daxil etməsi, səmərəliliyin yüksəldilməsi və rəqəmsallaşmanın təmin edilməsi üçün əhəmiyyətli olsa da, ekoloji baxımdan hər hansı bir stimula ehtiva etmir.

Yaşıl satınalmalar, bu sahədə dünya təcrübəsi. Ötən əsrin 80-ci illərindən etibarən dünyada mövcud olan tendensiyalara nəzər yetirdikdə ətraf mühitin qorunması və dayanıqlı inkişafın təmin edilməsi sahəsində ekoloji maraqların ciddi artması müşahidə olunur. Qlobal iqlim dəyişikliyi, ətraf mühitin çirklənməsi, bioloji müxtəlifliyin təhlükə altına düşməsi bu sahədə ekoloji tənzimləyici çərçivənin davamlı inkişafını şərtləndirir. Bu sahədə ən vacib məsələlərdən biri isə iqtisadi maraqlarla ekoloji maraqların uzlaşdırılmasında təzahür edir.

Xüsusilə ötən əsrin 80-ci illərindən etibarən global səviyyədə ekoloji şüurun artması, insanların ətraf mühitin qorunmasına dair daha çox məlumatlanması və bu məsələlərə diqqət yetirməsi ilə xarakterizə olunur. Bu da özlüyündə dövlətlərin bu sahədə siyasətlərinə təsir etmiş və ayrı-ayrı yurisdiksiyalarda yaşıl satınalmalar mövzusu aktualıq qazanmışdır. Bu sahədə xüsusilə Birləşmiş Millətlər Təşkilatı (bundan sonra - BMT) tərəfindən yayımlanmış və “Brundtland Hesabatı” olaraq da tanınan 1987-ci il “Our Common Future” nəşri böyük rol oynamışdır. Brundtland Hesabatı dayanıqlı inkişafa *gələcək nəsillərin öz ehtiyacını ödəmə qabiliyyətini təhlükəyə atmadan bugünün ehtiyaclarını qarşılayan inkişaf* kimi anlayış vermişdir [2, s. 41]. Daha sonra 1992-ci il tarixli “Ətraf mühit və inkişaf üzrə Rio Bəyannaməsi”nin 11-ci prinsipi dövlətləri ətraf mühitin mühafizəsi sahəsində qanunvericilik aktları qəbul etməyə vadar etmişdir. Xüsusilə ötən əsrin 90-cı illərindən etibarən qabaqcıl dövlətlər dayanıqlılıq şərtlərini öz iqtisadi fəaliyyətlərinə inteqrasiya etməyə başlamışdır.

Amerika Birləşmiş Ştatlarının (bundan sonra – ABŞ) təcrübəsində yaşıl satınalmalar, yuxarıda qeyd edildiyi kimi, ötən əsrin 90-cı illərindən etibarən aktualıq qazanmağa başlamışdır. Yaşıl satınalmalara keçidin əsas hərəkətverici qüvvəsi federal hökumət olmuş, daha sonra ayrı-ayrı ştatlar bu tendensiyanı davam etdirmişlər [5, s.

89]. Yaşıl satınalmalara keçidin əsası “Tullantıları azaltmaq, təkrar emal və federal satınalmalar vasitəsilə hökuməti yaşıllaşdırmaq” adlı 1998-ci il tarixli 13101 nömrəli İcra Əmri ilə qoyulmuşdur. Əmrin əsas məqsədi federal hökumətdə ətraf-mühitin mühafizəsi sahəsində olan fəaliyyətin stimullaşdırılması olmuşdur. Belə ki, Əmrin tələblərinə əsasən federal qurumlar satınalmalar zamanı ekoloji faktorları nəzərə almalı, ekoloji cəhətdən təmiz olan, yəni təkrar emal edilmiş və ya təkrar emal edilməsi mümkün olan məhsulların alışına üstünlük verməli idilər. Daha sonradan ABŞ-da Federal Yaşıl Satınalmalar Proqramı kimi bir sıra dövlət proqramlarının qəbul edilməsi ilə hökumətin fəaliyyəti zamanı ekoloji maraqların nəzərə alınması təmin edilmişdir.

Avropa İttifaqında (bundan sonra – Aİ) ötən əsrin 90-cı illərində qəbul edilmiş bir sıra sənədlərdə dayanıqlılıq şərtlərinin satınalmalara tətbiq edilməsinin mümkünlüyü qeyd edilirdi. 2000-ci illərdən etibarən Avropa Komissiyası yaşıl satınalmaların təşviqinə başlamış və 2008-ci il Kommunikasiyasında bu anlayış “*daha yaxşı ətraf mühit üçün satınalmalar*” kimi adlandırılmışdır. Hazırda Aİ-də dövlət satınalmalarının tənzimlənməsi 2014-cü il 26 fevral tarixli 2014/24/EU nömrəli Direktivlə həyata keçirilir. Həmin Direktivin 67-ci maddəsi təkliflərin qiymətləndirilməsi zamanı ekoloji meyarın tətbiqinin mümkünlüyünü təsbit edir. Bununla yanaşı, Aİ-də iqtisadiyyatın spesifik sektorları (məsələn, enerji və s.) ilə bağlı satınalmalar üçün də xüsusi yaşıl tələblər mövcuddur. Eyni zamanda, Aİ-də bu sahədə *eko-etiketləmə* xüsusi əhəmiyyət daşıyır. Belə ki, ekoloji cəhətdən təmiz olan məhsulların xüsusi etiketlərlə qeyd edilməsi və bununla da ekoloji təmiz məhsulların fərqləndirilməsi xüsusilə əhəmiyyət daşıyır. Həmçinin qeyd edilməlidir ki, müəyyən hallar istisna olmaqla, hazırda Aİ çərçivəsində yaşıl satınalmalar məcburi xarakter daşımır [3, s.

12]. Lakin üzv dövlətlərin əksəriyyəti yaşıl satınalmaların məcburiliyini milli qanunvericilik səviyyəsində təsbit etmişlər.

Yaponiya yaşıl satınalmalar sferasında qabaqcıl dövlətlərdən biri olmuşdur. Belə ki, Yaponiyada “Ekoloji təmiz mal və xidmətlərin satınalmasının təşviq edilməsi haqqında” Qanun 2001-ci ildən qüvvəyə minmişdir. Bu Qanunun qüvvəyə minməsindəki əsas məqsəd ekoloji təmiz məhsullara tələbatı artıraraq bu bazarın genişlənməsinə nail olmaq olmuşdur [4, s. 1]. Qanunun tələblərinə əsasən məhsulların seçilməsi zamanı ekoloji meyarlar (məsələn, enerji səmərəliliyi, təkrar emal, ekoloji zərərli məhsullardan az istifadə) tətbiq edilir. Bununla yanaşı, Yaponiyada ekoloji təmiz məhsulların sertifikatlaşdırılmasını təmin edən Ekoloji İşərləmə Proqramı və “Dövlət qurumları tərəfindən parnik qazlarının emissiyasının azaldılması barədə müqavilələr haqqında” Qanun da bu sahədə münasibətlərin tənzimlənməsində xüsusi rol oynayır.

Azərbaycanda qanunvericiliyin mövcud vəziyyəti və mümkün təkmilləşdirmə imkanları. Azərbaycanda iqtisadiyyatın hazırkı inkişaf səviyyəsi dövlətin iqtisadiyyatda payının çox olması ilə xarakterizə olunur. Belə ki, hazırda ölkə iqtisadiyyatında müxtəlif sektorlarda fəaliyyət göstərən təbii inhisar sahələri və dövlət inhisarında olan sahələr, o cümlədən özəl şirkətlərlə rəqabət aparan çoxsaylı dövlət şirkətləri mövcuddur. Sözügedən təsərrüfat subyektlərinin əsas xüsusiyyətləri onların təşkilati-hüquqi formasından asılı olmayaraq dövlət maliyyə vəsaiti hesabına yaradılmaları və iqtisadi fəaliyyətlə məşğul olmalarıdır. Bu isə dövlət orqanları ilə yanaşı, sözügedən təsərrüfat şirkətləri tərəfindən də həyata keçirilən satınalmaların da “Dövlət satınalmaları haqqında” Azərbaycan Respublikası Qanununun təsir dairəsinə düşməsinə və dövlət satınalmalarının həcmnin artmasına səbəb olur. Beləliklə, Azərbaycanda dövlət satınalmaları-

nın həcmnin çox olması dövlət satınalmalarını ətraf mühitin qorunmasının təmin edilməsində əhəmiyyətli vasitəyə çevirir.

Hazırda ölkədə dövlət satınalmalarının tənzimlənməsi “Dövlət satınalmaları haqqında” 2023-cü il 14 iyul tarixli 988-VIQ nömrəli Qanunla tənzimlənir. Nəzərə almaq lazımdır ki, Qanun hazırda satınalmalar zamanı ekoloji meyarların tətbiq edilməsinə birbaşa qadağalar müəyyən etmir. Belə ki, Qanunun 22.1-ci maddəsinə əsasən *satınalma predmetinin təsviri onun özünəməxsus xüsusiyyətlərini (tərkibini), layihələri, planları, cizgiləri, eskizləri, sınaqları, sınaq üsullarını, qablaşdırmanı, markalamasını, etiketləməni, standartlaşmanı, sertifikatlaşdırmanı, şərti işarələri və terminləri əhatə edə bilər*. Bu özündə məhsula dair ekoloji təmiz etiketlərin (sertifikatların) da tələb kimi müəyyən edilməsini ehtiva edə bilər. Bununla yanaşı, satınalan təşkilat tərəfindən tərtib olunan şərtlər toplusunda *təkliflərin qiymətləndirilməsi meyarları və prosedurları, qiymətləndirmə meyarlarının nisbi qiyməti (balı), habelə qiymətləndirmə zamanı üstünlük veriləcək hallar və bu üstünlüyün verilməsi qaydası* öz əksini tapmalıdır. Yəni şərtlər toplusunda təkliflərin qiymətləndirilməsi zamanı ekoloji cəhətdən təmiz olan məhsulların üstünlüyə malik olması nəzərdə tutula bilər. Lakin bu hal satınalan təşkilatın iradəsindən asılıdır.

Yuxarıda da qeyd edildiyi kimi, xarici dövlətlərin təcrübəsini nəzərə alaraq, yaşıl satınalmaların tətbiqi əksər hallarda məcburi əsaslarla həyata keçirilir. Belə ki, dövlətlər yaşıl satınalmalara keçməklə ekoloji cəhətdən təmiz məhsullara tələbi artırır və bununla da sahibkarlar tərəfindən ətraf mühitin qorunması sahəsində marağını stimullaşdırırlar.

Ölkəmizdə isə yaşıl satınalmaların tətbiqi qanunla qadağan edilməsə də, qanunvericilikdə satınalmalar zamanı ətraf mühitin mühafizəsini stimullaşdıran xüsusi tələblər mövcud deyildir. Bununla yanaşı, ekoloji təmiz məhsulların sertifi-

katlaşdırılmasının təmin edilməsinə münasibətdə çatışmazlıqlar mövcuddur. Belə ki, “Ekoloji təmiz kənd təsərrüfatı haqqında” Azərbaycan Respublikasının Qanunu ekoloji baxımdan təmiz kənd təsərrüfatı və qida məhsullarının istehsalı, emalı və dövriyyəsi ilə bağlı tələblər müəyyən edir. Belə ki, Qanunun tələblərinə əsasən ekoloji təmiz kənd təsərrüfatı və qida məhsulları **“EKO-keçid”** və **“EKO”** sözləri göstərilməklə markalanır. Bununla yanaşı, müvafiq sahədə Azərbaycan Standartlaşdırma İnstitutu tərəfindən *“AZS 921-2022 Ekoloji təmiz kənd təsərrüfatı və qida məhsullarının istehsalı, emalı, markalanması və satışı. Rəhbəredici tələblər”* dövlət standartı qəbul edilmişdir. Bütün bunlar ekoloji təmiz kənd təsərrüfatı məhsulları ilə ənənəvi kənd təsərrüfatı məhsullarının fərqləndirilməsini təmin edir. Dünya təcrübəsində ekoloji təmiz məhsulların sertifikatlaşdırılması və bu yolla ənənəvi metodlarla istehsal edilmiş məhsullardan fərqləndirilməsi geniş vüsət almış və yaşıl satınalmalar zamanı ən yaygın istifadə olunan metodlardan birinə çevrilmişdir [6, s. 21-22]. Ölkəmizdə isə bu sahədə yeni dövlət standartlarının qəbul edilməsinə və sertifikatlaşdırma fəaliyyəti vasitəsilə ekoloji təmiz məhsulların ənənəvi məhsullardan fərqləndirilməsi fəaliyyətinin genişləndirilməsinə ehtiyac vardır.

Bununla yanaşı, dövlət satınalmaları zamanı təkliflərin qiymətləndirilməsinə münasibətdə qanunvericilik 2 meyar müəyyən edir. Belə ki, təkliflər qiymətləndirilərkən satınalma güzəşti nəzərə alınmaqla kotirovka sorğusu metodu üzrə tələblərə uyğun olan ən aşağı qiymət təklifini, açıq tender, ikimərhələli tender və qapalı tender metodları üzrə tələblərə uyğun olan ən aşağı qiymət təklifini və ya ən səmərəli təklifi təqdim edən təchizatçı qalib seçilir. Göründüyü kimi, kotirovka sorğusuna münasibətdə ən aşağı qiymət təklifi meyarı yeganə meyar kimi müəyyən edilmişdir. Əlavə olaraq, qanunvericilikdə yerli mallara münasibətdə 20%-lik satınalma güzəştinin tətbiq

edilməsi təsbit edilmişdir. Bu tələb satınalma komissiyası tərəfindən təkliflər qiymətləndirilərkən yerli məhsullara güzəşt tətbiq etməklə onların xarici məhsullara münasibətdə satın alınmasını stimullaşdırmaq məqsədi daşıyır. Lakin ekoloji cəhətdən təmiz məhsullara münasibətdə hər hansı bir stimül nəzərdə tutulmamışdır.

Əlavə olaraq, ölkəmizdə *ətraf mühitin mühafizəsinin hüquqi, iqtisadi və sosial əsasları* “Ətraf mühitin mühafizəsi haqqında” Azərbaycan Respublikasının Qanunu ilə tənzimlənir. Həmin Qanunun 5-ci fəslə “Ətraf mühitin mühafizəsi sahəsində iqtisadi tənzimləmə” adlanır və sözügedən sahədə tələbləri müəyyən edir. Lakin Qanun dövlət satınalmalarını bu sahədə iqtisadi əsaslardan biri kimi müəyyən etmir və bu sahədə hər hansı konkret iqtisadi stimül nəzərdə tutmur.

Nəticə. Beləliklə, yuxarıda qeyd olunanların təhlili nəticəsində aşağıdakı təkliflərin verilməsini məqsədəmüvafiq hesab edirik:

1. Ekoloji təmiz məhsulların ənənəvi məhsullardan fərqləndirilməsinin təmin edilməsi üçün yeni dövlət standartlarının qəbul edilməsi. Dövlət satınalmaları zamanı ekoloji təmiz stimulların nəzərdə tutulması üçün ilk addım hansı məhsulların ekoloji təmiz olmasının müəyyən edilməsidir. Bunun üçün ən ideal vasitə isə uyğunluğun qiymətləndirilməsi fəaliyyətidir. Ekoloji təmiz məhsulların sertifikatlaşdırılması yolu ilə onların dairəsinin müəyyən edilməsi və dövlət satınalmalarında həmin məhsullara üstünlük verilməsi stimullaşdırılmalıdır.

2. Dövlət satınalmaları haqqında qanunvericiliyə müvafiq stimulların əlavə edilməsi. Hazırda dövlət satınalmaları haqqında qanun-

vericilik ekoloji təmiz məhsullar üçün hər hansı stimül nəzərdə tutmur. Yaşıl satınalmaların təmin edilməsi 2 formada həyata keçirilə bilər. **Birincisi**, hazırkı qanunvericilikdə mövcud olan və yerli mənşəli mallara tətbiq olunan satınalma güzəştinin analoji olaraq ekoloji təmiz sertifikatlaşdırılmış məhsullara da tətbiq edilməsi təklif edilə bilər. **İkincisi** isə, təkliflərin qiymətləndirilməsi meyarı kimi satınalma predmetinin ətraf mühitə vurduğu zərərin qiymətləndirilməsi müəyyən edilə bilər. Hesab edirik ki, birinci üsul daha ağlabatandır. Belə ki, həm bu təcrübə yerli mənşəli mallara münasibətdə qanunvericilikdə mövcuddur, həm də ekoloji təmiz məhsulların sertifikatlaşdırılması yolu ilə obyektivliyin təmin edilməsi sahəsində daha ölçüləbiləndir.

3. Ətraf mühitin mühafizəsi sahəsində qanunvericilikdə dövlət satınalmalarının iqtisadi əsaslardan biri kimi müəyyən edilməsi. “Ətraf mühitin mühafizəsi haqqında” Azərbaycan Respublikasının Qanunu 1999-cu ildə qəbul edilmiş və ətraf mühitin mühafizəsinin stimullaşdırılması sahəsində iqtisadi tənzimləmənin dairəsi 25 il ərzində əsaslı təkmilləşdirilməyə məruz qalmamışdır. Yuxarıda qeyd edildiyi kimi, 2000-ci illərdən etibarən qabaqcıl dövlətlər dayanıqlılıq və ətraf mühitin mühafizəsi şərtlərinin iqtisadi sferalara inteqrasiya edilməsinə xüsusi önəm vermiş və yeni konsepsiyalar işləyib hazırlamışlar. Bu səbəbdən ekoloji təmiz məhsulların sertifikatlaşdırılması və dövlət satınalmalarında müvafiq güzəştlərin tətbiq edilməsi ətraf mühitin mühafizəsi sahəsində iqtisadi əsaslardan biri kimi müəyyən edilməlidir.

İstifadə edilmiş ədəbiyyat siyahısı:

1. APA.az. Ötən ildən dövlət satınalmalarına büdcədən ayrılan vəsait 75 mlrd manatdan çox olub. APA.az. <https://apa.az/maliyye/oten-il-dovlet-satinalmalarina-budceden-ayrilan-vesait-75-mlrd-manatdan-cox-olub-826753>
2. World Commission on Environment and Development. (1987). Our common future (The Brundtland Report). Oxford University Press. <https://sustainabledevelopment.un.org/content/documents/5987our-common-future.pdf>
3. Söderbaum, P., & Dijkstra, H. (2023). Green public procurement in the EU: Trends, challenges, and policy opportunities. Stockholm Environment Institute. <https://www.sei.org/wp-content/uploads/2023/02/green-public-procurement-eu.pdf>

4. Ministry of the Environment, Japan. (2019). Guidelines for Green Public Procurement (GPP). <https://www.env.go.jp/content/000064788.pdf>
5. Czarnecki, J. J. (2019). Green Public Procurement: Legal Instruments for Promoting Environmental Interests in the United States and European Union. Available at SSRN 3504676. <https://papers.ssrn.com/sol3/Delivery.cfm?abstractid=3504676>
6. Fischer, E. A. (2010, April). Green procurement: overview and issues for congress. In CRS report for congress, Congressional Research Service. https://19january2021snapshot.epa.gov/sites/static/files/2015-09/documents/green_procurement_-_overview_and_issues_for_congress.pdf
7. World Bank. (n.d.). Green public procurement: An overview of green reforms in country procurement systems. <https://documents1.worldbank.org/curated/en/157141636056129273/pdf/Green-Public-Procurement-An-Overview-of-Green-Reforms-in-Country-Procurement-Systems.pdf>
8. OECD. (2024). Harnessing public procurement for the green transition. https://www.oecd.org/content/dam/oecd/en/publications/reports/2024/06/harnessing-public-procurement-for-the-green-transition_ef16c8d4/e551f448-en.pdf

Алимусаев Эмин Назим оглу

**УСТОЙЧИВОЕ РАЗВИТИЕ И «ЗЕЛЕННЫЕ» ГОСУДАРСТВЕННЫЕ ЗАКУПКИ:
ПЕРСПЕКТИВЫ СОВЕРШЕНСТВОВАНИЯ ЗАКОНОДАТЕЛЬСТВА**

РЕЗЮМЕ

В свете растущей интенсивности изменения климата, сокращения источников, увеличения загрязнений и возникающих рисков для биоразнообразия государства были вынуждены принять меры по защите окружающей среды. В связи с этим ведущие страны мира включили положения об устойчивом развитии в свою экономическую деятельность и создали законодательную базу для экономического стимулирования защиты окружающей среды. Одним из таких примеров является концепция «зеленых закупок». Так, передовые в этой сфере страны повышают спрос на экологически чистую продукцию, устанавливая ряд льгот для экологически чистой продукции при государственных закупках и стимулируя предпринимателей производить продукцию на экологически чистой основе. В статье рассматриваются возможности внедрения концепции «зеленых» закупок в национальное законодательство с учетом специфики законодательства Азербайджана.

Alimusayev Emin Nazim

**SUSTAINABLE DEVELOPMENT AND GREEN PUBLIC PROCUREMENT:
IMPROVEMENT PERSPECTIVES OF LEGISLATION**

SUMMARY

In the light of growing intensity of climate change, reducing sources, increasing pollutions and arising risks on biodiversity states were compelled to take measures to protect the environment. In this regard, leading nations of the world integrated sustainability clauses into their economic activities and established legislative basis to economically stimulate the protection of the environment. One of the such examples is the concept of “green procurement”. By determining special privileges for eco-friendly goods in the public procurement law, states expand the demand for eco-friendly good and stimulate entrepreneurs to produce while protecting environment. The article focuses on the possibilities of adding green public procurement clauses into the legislation in Azerbaijan.

Redaksiyaya daxilolma tarixi: 07.01.2025
Təkrar işlənməyə göndərilmə tarixi: 09.01.2025
Çapa qəbul olunma tarixi: 09.01.2025